

VYHODNOTENIE ČINNOSTI A HOSPODÁRENIA ZA ROK 2016

**ĽUBOVNIANSKE
OSVETOVÉ
STREDISKO**

www.osvetalubovna.sk

www.facebook.com/osvetasl

tel.: 052 - 43 239 23

mobil: 0908 998 795

Lubovnianske osvetové stredisko (ĽOS) ako kultúrna inštitúcia Prešovského samosprávneho kraja sa už od svojho vzniku v roku 2002 podieľa na rozvoji a podpore kultúrno-spoločenských, vzdelávacích a voľnočasových aktivít v rámci miest a obcí okresu Stará Ľubovňa. Okrem toho sa podieľa aj na organizácii rôznych kultúrno-spoločenských a náučno-vzdelávacích podujatí a postupových súťaží. V neposlednom rade spolupracuje s mnohými kultúrnymi, spoločenskými a vzdelávacími inštitúciami a organizáciami, ako aj s miestnou samosprávou v rámci okresu Stará Ľubovňa i Prešovského samosprávneho kraja. Nadvážuje rôzne druhy vzťahov a spolupracuje s partnermi na úrovni miestnej, regionálnej, cezhraničnej

i medzinárodnej. Snahou ĽOS je maximálna prepojenosť v oblasti kultúry.

ĽOS svoje aktivity smeruje do rozličných oblastí kultúrneho a spoločenského života regiónu – podpora a rozvoj tradičnej ľudovej kultúry, literárnej a divadelnej oblasti, výtvarnej tvorby, fotografie, podpora a rozvoj neformálneho vzdelávania, oblasť výskumu a archivácie a mnohých ďalších. Región Starej Ľubovne je okrem iného odjakživa multikultúrnym regiónom a dlhé stáročia tu vedľa seba nažívajú obyvatelia rôznych národností a etníc (Slováci, Rómovia, Rusíni, Karpatskí Nemci, Poliaci a Gorali, Spišiaci i Šarišania), ako aj rôznych konfesií (rímskokatolíci, gréckokatolíci, pravoslávni, evanjelici a ďalší). Aj z toho dôvodu vyvíja naša inštitúcia značné úsilie na poli menšinovej kultúry a podpory aktivít národnostných menšín.

Okrem spomínaných aktivít ĽOS každoročne vypracováva rôzne projekty v rámci národných i medzinárodných grantových schém a tým získava ďalšie zdroje na podporu a rozvoj svojich

aktivít, ako i aktivít ďalších aktérov rozvoja kultúry v regióne. Taktiež sa naša inštitúcia zameriava na vzájomné prepájanie rôznych podujatí, kolektívov i jednotlivcov v rámci regiónu i mimo neho a na koordináciu jednotlivých podujatí a aktivít v mestách a obciach okresu Stará Ľubovňa.

V roku 2016 sa ĽOS podieľalo na mnohých zaujímavých aktivitách, ktoré podrobne popíšeme v ďalších častiach tohto materiálu. Podieľali sme sa na organizácii dvoch medzinárodných podujatí, štyroch celoslovenských súťaží a prehliadok, organizovali sme krajskú postupovú súťaž, desiatky okresných a regionálnych súťaží a prehliadok a veľké množstvo miestnych a regionálnych podujatí a aktivít. V rámci cezhraničnej spolupráce sme aktívne spolupracovali s Poľskom i Ukrajinou, na medzinárodnej úrovni sme realizovali rôzne výmeny a aktivity i s Bulharskom, Bosnou a Hercegovinou, Českou republikou, Holandskom, Chorvátskom, Litvou, Maďarskom, Srbskom a Švédskom. Naši zamestnanci realizovali aj výskumné aktivity v ľubovnianskom regióne a boli sme aktívni aj v rámci vydavateľskej činnosti. Spomínané aktivity boli pravidelne prezentované v masmédiách, na internete a sociálnych sieťach a tiež propagáciou v teréne.

ĽOS je príspevkovou organizáciou PSK a sídli v prenajatých priestoroch Domu kultúry v Starej Ľubovni. Od roku 2014 tu pracuje 8 pracovníkov. Hlavným zdrojom príjmov je rozpočet zriaďovateľa – Prešovského samosprávneho kraja. Ďalšie príjmy sme v roku 2016 získavali z grantových systémov Úradu vlády SR (Program Kultúra národnostných menšín), Fondu na podporu umenia, Ministerstva školstva SR, od sponzorov a z vlastnej činnosti. V roku 2016 sme okrem iného pre organizáciu obstarali osobné motorové vozidlo Citroen Berlingo. ĽOS patrí v regióne Starej Ľubovne medzi organizácie, ktoré významnou mierou ovplyvňujú a podporujú rozvoj kultúrno-spoločenských, náučno-vzdelávacích a voľnočasových aktivít.

Ľubovniansky región môžeme v oblasti tradičnej ľudovej kultúry radiť na popredné miesta nielen v rámci Prešovského samosprávneho kraja, ale aj v rámci celého Slovenska. Práve na území tohto regiónu pôsobia desiatky folklórnych súborov, dedinských folklórnych skupín, hudobných, speváckych a tanečných zoskupení i sólistov, ktorí v rámci svojich aktivít prezentujú tradičné ľudové zvyky a obyčaje majoritného obyvateľstva a tiež národnostných menšín a etnických skupín žijúcich v regióne. V regióne však svoju činnosť vyvíjajú tiež rôzni remeselníci a ľudovo-umeleckí tvorcovia. Tí taktiež vychádzajú z pôvodných zvykov a tradícií, tvoria tradičné ľudové výrobky a zachovávajú pre ďalšie generácie rôzne výrobné postupy a metódy.

ĽOS sa v roku 2016, ako aj po minulé roky v tejto oblasti významne angažovalo najmä organizáciou tradičných i nových podujatí, čím vytváralo priestor pre prezentáciu a angažovanie sa nositeľov tradičnej ľudovej kultúry a výsledkov ich práce. Taktiež prostredníctvom podujatí propagovalo tradičnú ľudovú kultúru a nadviazovalo nové kontakty a spoluprácu na úrovni miestnej, regionálnej, nadregionálnej, cezhraničnej i medzinárodnej. Vo folklórnej oblasti to bola taktiež metodická pomoc pre vedúce osobnosti folklórnych kolektívov a remeselníci sa mali možnosť prezentovať aj v rámci tvorivých dielni, ktoré naša inštitúcia organizovala. V neposlednom rade sa v roku 2016 zrealizovali i úspešné medzinárodné výmeny folklórnych kolektívov a umelcov, o ktorých budeme v ďalšej časti informovať podrobnejšie.

ĽOS je každoročne organizátorom väčšiny postupových súťaží v oblasti tradičnej ľudovej kultúry. V roku 2016 sme zorganizovali okresnú postupovú súťaž detského hudobného folklóru s názvom „**SPIEVAJ ŽE SI, SPIEVAJ**“, v rámci ktorej súťažiaci súťažili v štyroch kategóriách: Detské spevácke skupiny, Sólisti-speváci, Sólisti-inštrumentalisti a Ľudové hudby. Na podujatí sa predstavili detskí umelci z mesta Stará Ľubovňa a z obcí Jakubany, Kamienka, Plavnica, Šambron, Šarišské Jastrabie a Údol. Výkony súťažiacich hodnotila

trojčlenná odborná porota v zložení: Juraj Švedlár – predseda Východoslovenského folklórneho združenia, Mgr. Veronika Bod'ová – učiteľka a speváčka ľudových piesní a Mgr. Peter Mosorjak – pedagóg na ZUŠ Jána Melkoviča v Starej Ľubovni. Postup na krajskú súťažnú prehliadku si vybojovali dievčenská spevácka skupina Kečera z Jakubian, medzi sólistami Kristína Lešková z Údola a chlapčenské duo Dávid Val'ko a Jozef Krivoňák z Jakubian. V kategórii Ľudové hudby postúpila LH DFS Ľubovňanček zo Starej Ľubovne a v kategórii sólisti-inštrumentalisti porota postup neudelila.

Cieľom podujatia bolo motivovať deti k trvalému vzťahu k folklórnej tradícii, vyhľadávať nové muzikantské talenty, prezentovať výsledky svojej práce na verejnosti a konfrontovať ich s výsledkami iných, ako aj zvyšovať ich umeleckú úroveň. ĽOS zabezpečilo dopravu pre postupujúcich na krajskú súťažnú prehliadku, ktorá sa konala v Dome kultúry Raslaviciach.

Ďalšou postupovou súťažou, ktorú sme v roku 2016 organizovali bola okresná súťaž **HUDOBNÝ FOLKLÓR DOSPELÝCH**, kde sa súťažilo v dvoch kategóriách: Spevácke skupiny a Sólisti-speváci. Na podujatí sa zúčastnili účinkujúci z mesta

Stará Ľubovňa a z obcí Jakubany, Nová Ľubovňa, Plaveč, Šambron, Šarišské Jastrabie a Údol. Výkony súťažiacich hodnotila odborná porota v zložení: Ing. Ladislav Bačinský – choreograf a scenárista z Košíc, PhDr. Danka Derevjaníková – pedagogička a člena speváckej skupiny Poľana z Jarabiny a Mgr. Peter Mosorjak – pedagóg na ZUŠ Jána Melkoviča v Starej Ľubovni. V rámci speváckych skupín na krajskú súťažnú prehliadku postúpila ženská spevácka skupina Údolčanka z Údola a s návrhom na postup i dievčenská spevácka

skupina Vinok zo Šarišského Jastrabia. V kategórii Sólisti-speváci porota postup neudelila. Cieľom podujatia bolo motivovať k trvalému vzťahu k folklórnej tradícii, vyhľadávať nové spevácke a hudobné talenty, prezentovať výsledky svojej práce na verejnosti a konfrontovať ich s výsledkami iných, ako aj zvyšovať vlastnú umeleckú úroveň. LOS podobne ako u detských

interpretov zabezpečilo postupujúcim na krajskú súťaž dopravu. Krajská súťaž sa konala 25. septembra 2016 v Zamutove.

Tradičnou postupovou okresnou súťažou je i súťaž interpretov ľudovej piesne **MAKOVICKÁ STRUNA**, ktorá sa toho roku konala v obci Údol. LOS ju organizovalo v spolupráci s Obcou Údol a Zväzom Rusínov-Ukrajincov Slovenska. Na súťaži sa zúčastnili speváci rôznych vekových kategórii z obcí Čirč, Jakubany, Kamienka, Nová

Ľubovňa, Šambron, Údol, Veľký Lipník a z mesta Stará

Ľubovňa. Odborná porota v zložení: PaedDr. Iveta Svitková – pedagogička a speváčka ľudových piesní, Mgr. Jana Ľubimová – dirigentka a Dr. Igor Kretta – hudobník, (všetci z Prešova) vysoko hodnotila kvalitu vystúpení účinkujúcich a vybrala 6 postupujúcich čísel na celoslovenský festival do Bardejova. Postup si vyspievali Klaudia Kormošová a Kristián Kormoš zo Šambrona, Kristína Lešková z Údola, duo Aneta Tokarčíková z Malého Lipníka a Natália Murcková z Údola, duo Stanislava Petrišinová a Klaudia Sokolová z Údola a trio Katarína Jarembinská, Michaela Kaminská a Mária Mamrilová z Veľkého Lipníka. O podujatie bol obrovský záujem a sála kultúrneho domu bola zaplnená do posledného miesta. Prítomní diváci odchádzali veľmi spokojní.

Azda najväčším folklórnym podujatím v okrese Stará Ľubovňa je už 51 rokov **FESTIVAL FOLKLÓRU RUSÍNŮV-UKRAJINCŮV SLOVENSKA**, ktorý sa aj toho roku organizoval na vynovenom prírodnom amfiteátri v obci Kamienka. LOS je v rámci tohto podujatia jedným z organizátorov a významne prispieva k jeho zdarnému priebehu. Počas dvoch dní sa na scéne amfiteátra vystriedalo viac ako 500 účinkujúcich a keďže podujatiu prialo toho roku aj počasie, navštívil ho značný počet

divákov. Festival vytvára obrovský priestor pre kolektívy i jednotlivcov, najmä zástupcov rusínskej i ukrajinskej národnostnej menšiny. Na podujatí aj vďaka dobrej medzinárodnej spolupráci LOS vystúpili i účinkujúci z Lotyšska a Ukrajiny. Súčasťou festivalu v Kamienke je už tradične i súťaž speváckych skupín s názvom „HOLOSE, HOLOSE“, na ktorej toho roku bralo účasť 19 speváckych skupín z celého východoslovenského regiónu.

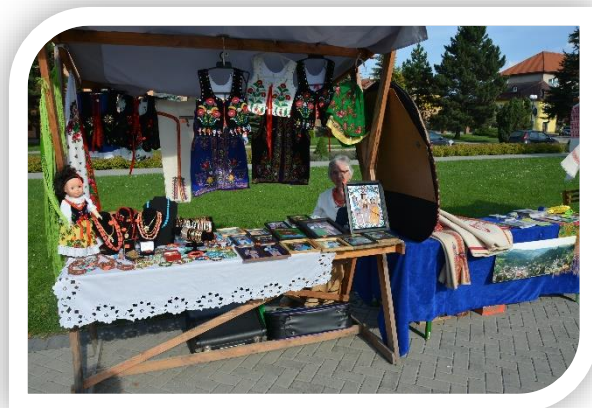
Ďalším masovým podujatím prezentujúcim tradičnú ľudovú kultúru je podujatie **SLÁVNOSŤ JARI** v Nestville Parku v Hniezdnom. ĽOS sa od vzniku tohto podujatia podieľa najmä na tvorbe jednotlivých programov podujatia. V roku 2016 to boli programy venované rusínskej národnostnej menšine, poľskej a goralskej kultúre, šarišským zvykom a tradíciám a slovenskej ľudovej kultúre. Na podujatí sa v hojnom počte prezentovali i remeselníci so svojimi výrobkami. Aj v rámci tohto podujatia sa osvedčila veľmi kvalitná

cezhraničná spolupráca s Gminnym ošrodkom kultúry v Piwnicznej-zdrój. Podujatie z roka na rok navštevuje čoraz viac návštevníkov a pomaly sa stáva kvalitným otváracím podujatím folklórnej sezóny v Ľubovnianskom regióne.

Medzi kvalitné a hojne navštevované podujatia tradičnej ľudovej kultúry patrí aj podujatie **UCHOVÁVAJ A CHRÁŇ TRADÍCIE SVOJICH PREDKOV**, ktoré už 11 rokov organizuje Obec Jarabina v úzkej spolupráci s ĽOS. Je výnimočné najmä sprievodom účinkujúcich a divákov obcou a prezentáciou tradičných ľudových jedál, výstavami domácich prác, remesiel a predmetov. Každoročne sa v jednotlivých programoch podujatia prezentujú najmä dedinské folklórne skupiny prakticky z celého Prešovského samosprávneho kraja a tiež hostia z rôznych kútov Slovenska i zo zahraničia. Podujatie prezentuje bohatú kultúru Rusínov.

SLÁVNOSTI POĽSKO-GORALSKEJ KULTÚRY je názov nového podujatia, ktorého hlavným organizátorom je naša inštitúcia. Podujatie sa uskutočnilo v meste Stará Ľubovňa a jeho hlavným cieľom bola prezentácia poľskej a goralskej kultúry a vytvorenie priestoru pre prezentáciu kolektívov a sólistov z regiónu, ktorí sa prezentácii spomínanej kultúry venujú. Podujatie sa stretlo s obrovským ohlasom a to nielen medzi návštevníkmi, ale aj medzi starostami obcí, členmi jednotlivých kolektívov a mnohými ďalšími príslušníkmi tohto etnika. Ihneď po skončení 1. ročníka sa uskutočnilo stretnutie zainteresovaných, na ktorom vznikla dohoda, že v organizácii podujatia sa bude pokračovať aj v ďalších rokoch a že sa aktivity v rámci neho budú rozširovať. Okrem prezentácie poľského a goralského folklóru sa na podujatí prezentovali i goralské a poľské dediny a mestá z poľského i slovenského pohraničia, taktiež sa tu prezentovali ľudovo-umeleckí tvorcovia i remeselníci. Nechýbala prezentácia goralských rozprávok a vďaka podujatiu sme nadviazali nové kontakty s predstaviteľmi poľských prihraničných oblastí. Obrovský úspech v rámci podujatia dosiahol i krojový sprievod, ktorý viedol z centra mesta k tribúne, kde sa konali jednotlivé programy festivalu.

Každoročným podujatím, na ktorom sa významnou mierou podieľa ĽOS sú i **XXXIX. FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI PRI PRÍLEŽITOSTI SNP**. Tie sa realizujú v prírodnom amfiteátri v obci Čirč a každoročne sa na nich prezentujú miestne i regionálne kolektívy, ako aj hostia z iných regiónov PSK i celého Slovenska. Súčasťou tohoročného podujatia bola i gréckokatolícka sv. liturgia v cirkevnoslovanskom jazyku a panychída pri pamätníku padlých, ktoré sa slúžia za padlých v rámci Slovenského národného povstania. Po položení kvetov a vencov sa diváci, hostia i účinkujúci presunuli sprievodom od pamätníka do prírodného amfiteátra, na ktorom sa v tri a pol hodinovom galaprograme prezentovala tradičná ľudová kultúra. Výkony účinkujúcich ocenilo vďačné publikum, ktoré zaplnilo čirčanský amfiteáter. V roku 2017 oslávia Slávnosti jubileum.

V sérii letných podujatí nemožno opomenúť ani **VIII. RUŽBAŠKÉ TRHY FOLKLÓRU**, v rámci ktorých sa v kúpeľnej dedinke Vyšné Ružbachy každoročne prezentujú kolektívy a sólisti z ľubovnianskeho regiónu, ako aj hosťujúce kolektívy a sólisti z iných regiónov Slovenska. Súčasťou podujatia bola i ulička remesiel. O podujatie prejavili záujem nielen obyvatelia obce Vyšné Ružbachy, ale aj návštevníci z okolitých obcí a tiež kúpeľní hostia. Host'om tohoročného podujatia bol známy folklórny súbor Magura z Kežmarku.

LACKOVSKÝ KOŠÍK je podujatie, ktoré sa v ostatných rokoch z iniciatívy starostu obce organizuje v obci Lacková. Táto obec je známa uchovávaním tradície pletenia košov a iných výrobkov z prútia. Aj preto je hlavným motívom podujatia najmä prezentácia tohto remesla, tradičnej kultúry Goralov, ako i stretnutie obyvateľov a rodákov tejto veľkej obce okresu. Na podujatí sa aj toho roku vďaka cezhraničnej spolupráci s Poľskom zúčastnili účinkujúci z poľského pohraničia. Základ programu však tvorili folklórne kolektívy a sólisti z regiónu – z obcí Plaveč, Šambron, Lacková a ľubovnianske kolektívy Staroľubovňan a Vrchovina. Podujatie v ostatných rokoch získalo na popularite a tak ho navštevuje z roka na rok viac návštevníkov.

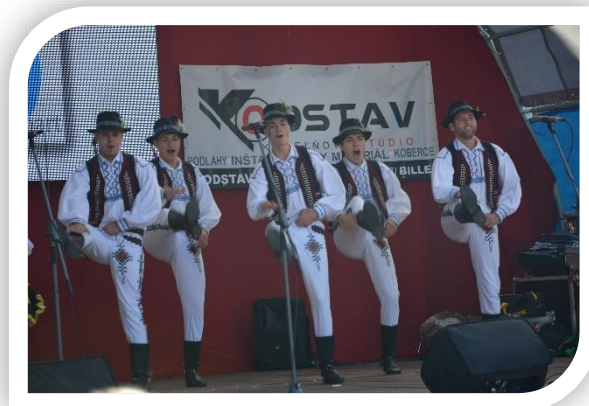
V ostatných rokoch sa ĽOS podieľa aj na organizácii podujatia s názvom **RUSÍNSKY VÍKEND V OKRESE STARÁ ĽUBOVŇA**. Ide o spojenie dvoch tradičných rusínskych podujatí **SLÁVNOSTI RUSÍNOV POD HRADOM** v Starej Ľubovni a **RUSÍNSKA VATRA** v Malom Lipníku. Podujatie sa organizuje v spolupráci s organizáciami *molody.Rusyny*, Rusínska obroda na Slovensku a s Mestom Stará Ľubovňa a obcou Malý Lipník. Toho roku programy podujatia začali sobotným popoludňajším

folklórnym programom, v ktorom sa prezentovali folklórne súbory, skupiny a sólisti s rusínskym repertoárom. Neskôr nasledoval program *Rusinsky holosy*, v rámci ktorého sa prezentujú interpreti rusínskej ľudovej, rusínskej modernej a rusínskej vážnej hudby. V Malom Lipníku nechýbal ani tradičný ohňostroj, zapálenie vatry a nakoniec i ľudová tanečná zábava pri horiacej vatre. Tá trvala do bieleho nedeľného rána a ako po minulé roky pritiahla stovky zvedavcov.

Nedeľný program Rusínskeho víkendu začal gréckokatolíckou sv. liturgiou v drevenej „cerkvi“ sv. Michala Archanjela v skanzene v Starej Ľubovni a mal pokračovať na amfiteátri v skanzene. Pre nepriaznivé počasie však musel byť galaprogram podujatia preložený do Domu kultúry v Starej Ľubovni. Tu bola pre návštevníkov nainštalovaná výstava fotografií „Podkarpatská rus 1919 – 1939“, ktorú pripravila partnerská rusínska organizácia *Krajove tovaristvo podkarpatskykh Rusiniv Mukačevo* (Ukrajina). V záverečnom galaprograme sa okrem slovenských Rusínov prezentovali i Rusíni z Ukrajiny a ako hostia vystúpili priatelia z hlavného mesta Litvy Vilnius, s ktorými má ĽOS už viacročnú spoluprácu.

Spojením viacerých regiónov a kultúrnych zvyklostí sme chceli v roku 2016 zorganizovať aj kvalitný multikultúrny program, ktorý sme nazvali „**ĽUBOVNIANSKA VESELICA**“. Podujatie sme realizovali počas Ľubovnianskeho jarmoku a nádherný trojhodinový program sledovalo zaplnené námestie. Rodiny s deťmi, mladšiu i staršiu generáciu oslovili účinkujúci od Terchovej, Kežmarku, Starej Ľubovne i z prihraničných poľských oblastí. V programe vystúpili Slováci, Rusíni, Poliaci i Goralí, karpatskí Nemci, ale i Šarišania a Spišiaci. Striedali sa nádherné melódie, temperamentné a rezké tance, zneli mohutné hlasy so sprievodným slovom moderátorky podujatia Marianny Železnej z Bardejova. Nakoniec možno konštatovať, že podujatie malo mimoriadny ohlas vo verejnosti a získalo si mnoho diváckych srdiec. Máme nádej, že práve toto podujatie by mohlo byť do budúcnosti základom Festivalu národov a národnosti PSK, ktorý by malo ĽOS zastrešovať v budúcom roku.

BABIČKA OKRESU STARÁ ĽUBOVŇA je súťažnou prehliadkou, ktorú sme v roku 2016 organizovali v spolupráci s okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska a Mestom Stará Ľubovňa. Dovedna deväť odvážnych babičiek z Čirča, Jakubian, Jarabiny, Kamienky, Nižných Ružbách, Plavnice, Starej Ľubovne, Šarišského Jastrabia a Vyšných Ružbách súťažilo v Dome kultúry v Starej Ľubovni. Ich hlavnou úlohou bolo zvládnuť tri predpísané disciplíny. V prvej disciplíne s názvom „Šaty robia človeka“ babičky prezentovali ľudový kroj, resp. spoločenské oblečenie z obce alebo mesta, z ktorého pochádzajú – stručne ho popísali a povedali niečo o jeho histórii. V druhej disciplíne s názvom „Rodný môj kraj“ babičky predstavovali divákovi bydlisko alebo mikroregión, z ktorého pochádzajú, v časovom limite dve minúty. V ostatnej kategórii s názvom „Ukáž čo vieš“ sa babičky prezentovali vedomosťami, znalosťami, danosťami a zručnosťami, ktoré dostali do vienka, resp. ktoré nadobudli počas svojho života. Babičky pri plnení ich úloh povzbudzovalo zaplnené hľadisko a ich výkony hodnotila päťčlenná odborná porota. Tá konštatovala, že víťazstvo by si zaslúžila každá jedna babička, avšak nakoniec vybrala aj víťazku – Máriu Valigurskú z Nižných Ružbách. Všetky babičky získali ceny i ďakovné listy, ktoré im symbolický odovzdali starostovia ich obcí. Výstavka ručných prác bola súčasťou akcie.

V rámci rozvoja tradičnej ľudovej kultúry sa ĽOS v roku 2016 ešte zapojilo i do organizácie viacerých miestnych a regionálnych podujatí. Z mnohých spomenieme **SLÁVNOSTI KULTÚRY LEMKOV-RUSÍNŮV** v Červenom Kláštore na slovensko-poľskom pomedzí. V rámci podujatia sa prezentovala rusínska a lemkovská duchovná i svetská kultúra, rusínska i lemkovská kuchyňa, nechýbala ani výstava fotografií drevených „cerkvi“ fotografa Milana Malasta a tradičné ľudové remeslá z okolitých obcí. Nádhernú bodku za vydareným podujatím urobilo vystúpenie profesionálneho telesa PULS z Prešova.

Tradičným podujatím, na ktorom ĽOS spolupracovalo i v roku 2016 boli i **DNI NEMECKEJ KULTÚRY, KULTÚRY SPIŠSKÝCH NEMCOV** v obci Chmeľnica. Konal sa už 25. ročník tohto podujatia.

Ďalšími úspešnými podujatiami boli miestne podujatia ako **LITMANOVSKÉ SLÁVNOSTI** v obci Litmanová, podujatie **NA ŠVATOHO JANA**

Jakubanoch, vianočné podujatia **DNI RUSÍNSKYCH ZVYKOV A TRADÍCIÍ OBCE KAMIENKA** v Kamienke a podujatie **MY PASTYRE PRICHODIME** v Šambrone. Uvedené podujatia ĽOS podporilo organizačnou a technickou podporou.

ĽOS zorganizovalo v Dome kultúry v Starej Ľubovni aj koncert folklórneho súboru Ruthenia z Bratislavy v rámci turné **RUSÍNSKE SRDCE**. Išlo o program s námetom práve z regiónu Starej Ľubovne a okolia o drotároch a ich neľahkom živote. Zaplnený Dom kultúry sledoval so záujmom kvalitné vystúpenie doplnené o videoprojekciu s historickými videami a fotografiami. Na program boli veľmi pozitívne ohlasy nielen zo strany laickej, ale i odbornej verejnosti.

Na viacerých festivaloch a podujatiach, ktoré ĽOS počas roka 2016 organizovalo sa prezentovali i ľudovo-umeleckí tvorcovia a remeselníci z regiónu Starej Ľubovne, ale i spoza jeho hraníc. Naša inštitúcia sa však podieľala i na podujatiach, ktoré boli venované výlučne remeslu a ľudovo-umeleckej tvorbe. Jedným z takýchto podujatí bolo i podujatie **ŽIVÉ REMESLÁ SEVERNÉHO SPIŠA**, ktoré sa realizovalo v spolupráci s Nestville Park v obci Hniezdne. Počas dvoch dní mali možnosť návštevníci

zoznámiť sa s výrobnými postupmi kováča, keramikárky, tkáčky, košíkára a rezbára. Súčasťou prehliadky boli aj postupy výroby čokolády, mliečnych výrobkov a mnohé ďalšie zaujímavosti. Väčšinu návštevníkov tvorili školské zjazdy a to nielen z okresu Stará Ľubovňa, ale i z ďalších regiónov. Podujatie sa v tomto formáte realizovalo po druhý raz a počas obidvoch ročníkov zaznamenalo obrovský úspech i návštevnosť.

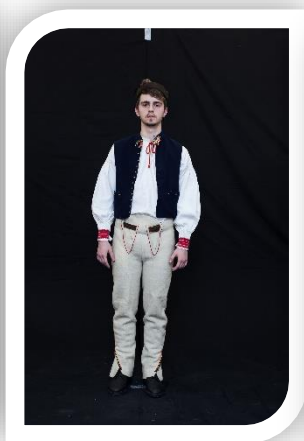
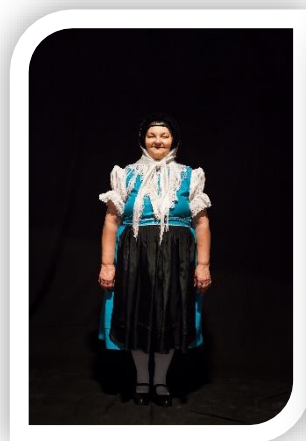

Ďalším podujatím venujúcim sa remeslu – konkrétne výrobe košíkov boli **KOŠIKÁRSKE REMESELNÉ DIELNE**. Prihlásení účastníci sa v mesiacoch október a november stretávali v obci Lacková, ktorá je známa svojou košíkárskou tradíciou. Pod vedením lektorov Alojza a Žanety Gallíkovcov sa prítomní zaúčali pleteniu košíkov, najprv z modernejšieho – vopred upraveného materiálu pedigu, s ktorým sa potrebné postupy a zručnosti nadobúdajú jednoduchšie. Neskôr sa pletlo už aj z vrbového prútia, čo bolo oveľa náročnejšie. Cieľom podujatia bolo

uchovávať kultúrne dedičstvo našich predkov a naučiť postupom tvorby košíkov čo najviac záujemcov. Podobné podujatia by sme chceli pripravovať aj v budúcnosti.

ĽOS už druhý rok realizuje v rámci rozvoja a uchovávania tradičnej ľudovej kultúry zaujímavý projekt s názvom „**POZNAJ SVOJ KROJ**“. Hlavným cieľom projektu je realizácia primárneho terénneho výskumu v obciach okresu Stará Ľubovňa, v rámci ktorého sa vo vybraných obciach okresu kompletizujú existujúce druhy pôvodného ľudového kroja a následne sa na účely archivácie a realizácie ďalších aktivít jednotlivé druhy krojov fotografujú na osobách – obyvateľoch navštívených obcí. Fotografickú dokumentáciu zabezpečuje externá firma a jednotlivé druhy krojov a krojových súčasti sa zaznamenávajú z každej strany (360°). Následne prechádza nafotený materiál grafickou úpravou a finálne fotografie sú uložené na externom disku v ĽOS. Podľa fotografií sa následne popisujú jednotlivé druhy krojov, ich funkcia, spojitosť

s konkrétnymi sviatkami a činnosťami. Taktiež sa popisujú materiály potrebné na výrobu krojov a mnohé ďalšie detaily, ktoré budú použité v charakteristike jednotlivých krojov, ich súčastí.

V roku 2016 prebiehal spomínaný primárny terénny výskum v obciach Chmeľnica, Šambron, Šarišské Jastrabie, Údol a Veľký Lipník. Jednotlivé aktivity sa úspešne realizovali najmä

na základe kvalitnej spolupráce so starostami obcí, s členmi miestnych dedinských folklórnych skupín,

s rôznymi aktivistami a zberateľmi krojov, ako aj s oslovenými občanmi spomínaných samospráv. Pozitívne hodnotíme taktiež obrovský záujem obyvateľov okresu Stará Ľubovňa o realizáciu tohto projektu práve v ich obci. Mnohí starostovia, aktivisti a folklórne kolektívy nás iniciatívne oslovujú a ponúkajú spoluprácu v rámci výskumu. Taktiež vytvárajú maximálne priaznivé podmienky na prácu a vzájomne sa medzi sebou porovnávajú, čo maximalizuje snahu účastníkov o čo najlepšiu prezentáciu svojej obce. Výstupom projektu by okrem fotografickej archivácie krojov malo byť aj vydanie encyklopédie krojov okresu Stará Ľubovňa, ako aj tvorba rôznych fotografických výstav, prezentácia projektu cez webové stránky a pod. Na základe pozitívnych skúseností z realizácie tohto výskumu plánujeme realizovať ďalší primárny výskum v spolupráci s poľským partnerom. Témou nového výskumu by mali byť tradičné ľudové piesne na slovenskej i poľskej strane a ich vydanie v knižnej podobe.

Ľubovniansky región a najmä mesto Stará Ľubovňa sú veľmi známe i kvalitnými recitátormi a autormi poézie a prózy. Aj preto sa tu konajú viaceré literárne a recitačné súťaže a prehliadky, na ktorých organizácii sa dlhoročne podieľa i naša organizácia. ĽOS i v roku 2016 organizovala tri celoslovenské podujatia a viaceré postupové podujatia na úrovni okresu či regiónu. Súčasťou práce v tejto oblasti boli i metodické stretnutia – poradné zbory, ktoré sa venovali práve príprave spomínaných podujatí.

Čo sa týka divadla, v okrese Stará Ľubovňa v ostatnom období neevidujeme zoskupenie, ktoré by

pravidelne pôsobilo a vyvíjalo svoju činnosť. Napriek tomu vzniká v meste Stará Ľubovňa kolektív mladých ľudí, ktorí by sa chceli angažovať v divadelnej tvorbe. ĽOS sa snažilo túto aktivitu podporiť a tak v spolupráci s aktivistami pripravilo projekt na technicko-organizačnú podporu spomínanej aktivity, ktorý bol úspešný a v roku 2017 tak začne v Starej Ľubovni pravidelne pracovať divadelné zoskupenie s názvom Baronetta.

Azda najznámejším podujatím, v oblasti literatúry a divadla, ktoré sa v Ľubovnianskom regióne organizuje je celoslovenský festival umeleckého prednesu žien **NAŠA VANSOVEJ LOMNIČKA**. Už po 49-krát sa v Starej Ľubovni stretli najlepšie recitátorky z rôznych kútov Slovenska, ale i z Poľska a Srbska, aby počas dvoch dní prezentovali svoje umenie v oblasti poézie a prózy. Výkony jednotlivých súťažiacich hodnotila odborná porota v zložení: Mgr. Ľubica Bekéniová z Prešova, Ján Petrík zo Spišskej novej Vsi

a Mgr. Soňa Šebová z Liptovského Hrádku, ktorá konštatovala vysokú mieru kvality festivalu i jednotlivých umelcov. Tohoročný festival možno charakterizovať aj generačnou vyváženosťou, keďže k stálym účastníčkam pribudlo mnoho mladých tvári, ktoré kvalitou prednesu vôbec nezaostávajú za skúsenejšími kolegyňami. Festival sa okrem toho niesol aj v znamení čokolády a prítomné účastníčky obohatil aj o chuťové zážitky počas návštevy novootvorenej čokoládovne

Nestville Chocolate v Hniezdnom. Tu odzneli tri prednesy vybraných recitátoriek a hudobne festival obohatil aj vzácny hosť – známa speváčka Katka Koščová. ĽOS už tradične pri príležitosti tohto celoslovenského festivalu zostavilo a vydalo

Spravodajcu Našej Vansovej Lomničky a súčasťou podujatia bol i rozborový seminár, na ktorom účastníčky s porotou podrobne rozoberajú jednotlivé výkony a porota metodický usmerňuje recitátorky. Na záver možno konštatovať, že 49. ročník festivalu sa vydaril a organizátori už pripravujú aj jubilejný 50. ročník, ten bude tentoraz výnimočne trojdňový.

Ďalším podujatím s celoslovenskou pôsobnosťou je **DÚHA**, súťaž v literárnej a výtvarnej tvorbe žiakov materských a základných škôl, základných umeleckých škôl a špeciálnych škôl. V roku

2016 sa uskutočnil už jej XX. ročník, ktorého vyhlasovateľom bolo Ministerstvo školstva SR a organizátorom ĽOS. Príroda a hudba boli hlavnými témami súťaže a zaujali mnoho tvorcov v oblasti literatúry i výtvarníctva. Do súťaže sa prihlásilo dovedna 279 tvorcov poézie a prózy v troch kategóriách literárnej časti súťaže. Trojčlennej porote v literárnej časti predsedal PhDr. Peter Karpinský, PhD. – slovenský spisovateľ a jazykovedec. Hodnotenie jednotlivých prác je uverejnené v Zborníku

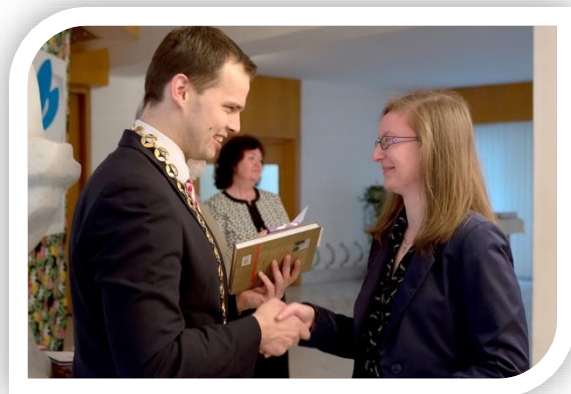
víťazných prác, ktorý každoročne vydáva ĽOS. Na záverečnom vyhodnotení v Starej Ľubovni sa zúčastnilo okolo 200 účastníkov, súčasťou vyhodnotenia bola aj vernisáž výstavy súťažných diel a tiež bezplatná prehliadka Ľubovnianskeho hradu.

Začínajúcim literárnym tvorcom a autorom patrí každoročne aj celoslovenská literárna súťaž **POETICKÁ ĽUBOVŇA** s udelením ceny o. Vasiľa Kočembu. Vyhodnotenie 24. ročníka sa uskutočnilo v obradnej sieni Mestského úradu v Starej Ľubovni. Do súťaže sa v roku 2016 prihlásilo 156 literárnych prác od 42 autorov a porota v zložení Ján Petřík – spisovateľ a scenárista zo Spišskej novej Vsi, PhDr. Peter Karpinský, PhD. – spisovateľ a jazykovedec

z Prešova a PaedDr. Eva Kollárová – pedagogička a vedúca Odboru kultúry MsÚ zo Starej Ľubovne nemala jednoduchú úlohu, museli vybrať víťazov jednotlivých kategórii. Hlavnú cenu si v roku 2016 odniesla zo Starej Ľubovne Júlia Oreská z Humenného za prózu. Súčasťou ocenenia je i „ľubovňanske olufko“ – ceruza, symbol Poetickej Ľubovne, z dielne umeleckého rezbára Jána Mosorjaka. Súčasťou oceňovania je už tradične i rozhovor s literárnym hosťom, ktorým bol v roku 2016 básnik Jozef Puchala.

Prostredníctvom moderátora Petra Karpinského prezradil niečo o svojej tvorbe pre deti i pre dospelých, o inšpirácii, prečítal úryvky zo svojich kníh, i z tej ostatnej, ktorá čaká na vydanie.

Vyznal sa tiež vo vzťahu k staroľubovnianskemu regiónu. K obľúbenej časti podujatia patrí aj rozborový seminár, kde majú súťažiaci možnosť diskutovať s porotou o svojich prácach.

ĽOS bola i organizátorom okresného kola celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých **HVIEZDOSLAVOV KUBÍN 2016**. Počas tretieho marcového týždňa sa v Dome kultúry v Starej Ľubovni postupne

striedali rôzne kategórie súťaže a porotcovia vyberali

z recitátorov v sekciách poézie a próza. Okresného kola sa zúčastnili žiaci zo základných škôl prakticky z celého okresu a tiež žiaci Základnej umeleckej školy Jána Melkoviča zo Starej Ľubovne. Porota vyzdvihla veľmi dobrú úroveň prednesov a výber textov. Súťaže sa zúčastnilo celkom 129 recitátorov, víťazov školských kôl. Víťazi jednotlivých kategórií postúpili na krajské kolo súťaže, ktoré sa konalo v priestoroch DJZ v Prešove.

ĽOS tak ako každý rok aj v roku 2016 zorganizovalo v spolupráci s regionálnou radou Zväzu Rusínov-Ukrajincov Slovenska

OKRESNÚ SÚŤAŽ V UKRAJINSKOM PREDNESE žiakov základných škôl. Súťaže sa zúčastnili žiaci zo základných škôl v Jarabine a v Údole. Výkony jednotlivých súťažiacich hodnotila trojčlenná porota, ktorej predsedala PhDr. Žaneta Štefaníková z Jarabiny. Súčasťou podujatia bola aj prezentácia knižnej tvorby ukrajinských autorov.

Jednu z veľmi významných oblastí v rámci aktivít LOS tvorí oblasť výtvarného umenia, fotografie a výstavnej činnosti. V spomínanom odvetvi kultúry naša inštitúcia celoročne aktívne realizuje cyklické – opakujúce sa podujatia a pripravuje aj inovatívne aktivity, ktoré významne obohacujú rozmanitosť kultúrno-spoločenského života ľubovnianskeho regiónu. Pripravujeme desiatky výtvarných i fotografických výstav, množstvo výtvarných i fotografických súťaží a podujatí, realizujeme workshopy a semináre, ktoré obohacujú účastníkov o poznatky a zručnosti v rámci tejto oblasti záujmu. Na podujatiach organizovaných našou inštitúciou častokrát vznikajú nové diela, resp. súbory diel, ktoré sa následne vystavujú a sú súčasťou našich zbierok.

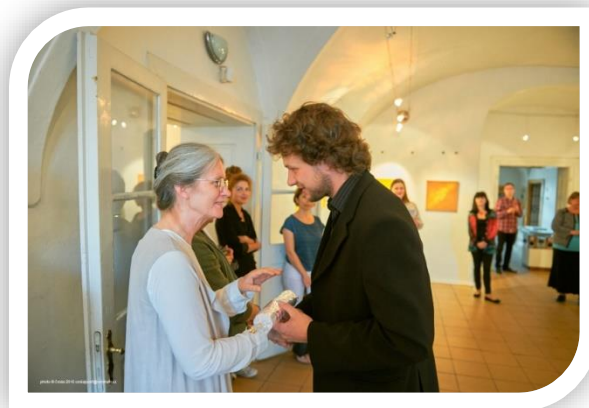
Pri aktivitách v oblasti výtvarného umenia, fotografie a výstavnej činnosti LOS pravidelne spolupracuje s mnohými umelcami, fotografmi, aktivistami nielen z regiónu Starej Ľubovne, ale aj z ďalších regiónov Slovenska a zo zahraničia. Kvalitné vzťahy máme tiež prostredníctvom cezhraničnej spolupráce s Poľskom a v rámci družobnej spolupráce Mesta Stará Ľubovňa s Mestom Vsetín v Českej Republike.

Hádam najvýznamnejším podujatím, ktoré v tejto oblasti realizujeme je už po tretí raz medzinárodný výtvarný plenér **ART SHOW 21**, na ktorom sa toho roku zúčastnili výtvarníci z Bosny a Hercegoviny, Českej republiky, Holandska, Maďarska, Poľska, Slovenska, Švédska a z Ukrajiny. Počas jedenástich dní, ktoré umelci strávili v regióne Starej Ľubovne tvorili umelecké diela na ľubovoľnú tému – v interiéri alebo v exteriéri. V rámci tohto plenéru

sa

účastníci vzájomne konfrontovali, vymieňali si skúsenosti v rôznych umeleckých technikách, zdokonaľovali sa vo výtvarnej tvorbe. Súčasťou podujatia bola i prezentácia kultúrnych a historických pamiatok Prešovského samosprávneho kraja a tiež záverečná výstava vytvorených diel, ktorej vernisáž bola vyvrcholením celého plenéru. Na vernisáži boli verejnosti prezentovaní samotní umelci, ako aj ich diela. Samotná výstava trvala

mesiac a pol a navštívili ju okrem širokej verejnosti aj žiaci základných a stredných škôl z regiónu. Zo všetkých doterajších ročníkov boli vytvorené prezentačné a archivačné katalógy, v ktorých sú zachytené reprodukcie vytvorených diel. Tohoročné podujatie bolo zdokumentované aj videozáznamom, ktorý je uložený na DVD.

Celoslovenskú súťaž v literárnej a výtvarnej tvorbe žiakov materských a základných škôl, základných umeleckých škôl a špeciálnych škôl

DÚHA sme už v tomto materiáli spomínali v súvislosti

s literárnou tvorbou. V rámci výtvarnej časti sa do súťaže zapojilo 547 tvorcov v piatich kategóriách. Porota, ktorej predsedala akademická maliarka Eva Končeková mala veľmi náročnú úlohu a jej hodnotenie je zaznamenané vo vydanom

Zborníku zostavenom z víťazných prác z literárnej i výtvarnej časti. Vyhodnotenie 20. ročníka súťaže sa konalo už tradične pri príležitosti osláv ukončenia 2. Svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom. V obradnej sieni Mestského úradu v Starej Ľubovni sa ho zúčastnilo vyše 200 účastníkov. Vyhlasovateľom a garantom tohto podujatia bolo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, hlavnými organizátormi ĽOS a Mesto Stará Ľubovňa. Témami tohoročného podujatia boli príroda a hudba, jeho súčasťou bola aj výstava spojená s vernisážou v galérii Provinčný dom.

ĽOS bolo aj v roku 2016 organizátorom krajskej i okresnej súťaže amatérskej fotografie a multimedialnej tvorby s názvom **AMFO 2016**. Do krajskej súťaže sa zapojilo spolu 125 autorov

s 399 fotografiami a so štyrmi DVD nosičmi. Úroveň jednotlivých výtvorov hodnotila odborná porota na stretnutí v priestoroch ĽOS, ktorej členmi boli: Mgr. art. Martina Uličianská z Košíc, Bc. art. Ivan Fleischer z Košíc a Jozef Česla zo Starej Ľubovne. Jozef Česla poznamenal: „Je vidieť, že mladí ľudia majú zmysel pre osobitné vnímanie okolitého sveta, a tak aj niekedy svojim subjektívnym pohľadom vedia vytvoriť netradičné snímky. Tretia skupina (skupina nad 21 rokov) bola najsilnejšie zastúpená, počtom i tematikou zaslaných prác. Čiernobiele

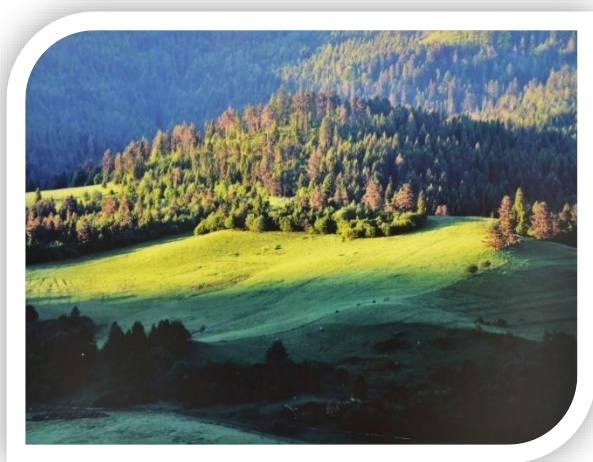

fotografie a hlavne tie ocenené poukazujú na obľubu a návrat ku kvalitnej čiernobielej fotografii. Fotografie v súťaži boli zastúpené rôznymi žánrami a rôznou tematikou a hlavne výborným

kvalitným finálnym prevedením. Myslím si že AMFO 2016 splnilo svoju úlohu a ponúklo návštevníkom galérie kvalitné hodnotné fotografie“. Súčasťou podujatia bola slávnostná vernisáž v Galérii Provinčný dom v Starej Ľubovni, kde boli odovzdané diplomy, čestné uznania, propagačné letáky podujatia a vecné ceny. Po skončení vernisáže sa konal aj odborný seminár určený najmä súťažiacim. Výstava v galérii bola sprístupnená verejnosti celý mesiac a navštívilo ju množstvo návštevníkov.

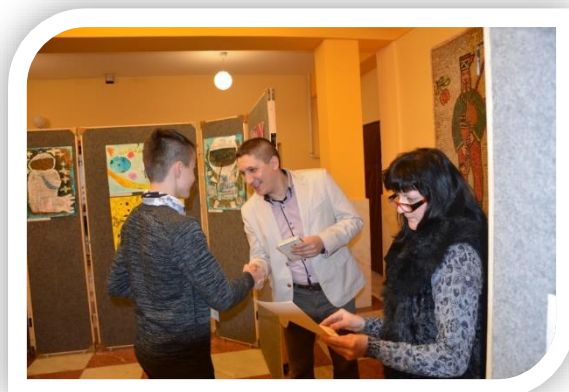
Do okresnej súťaže **AMFO 2016** sa toho roku zapojili najmä fotografi z mesta Stará Ľubovňa, ale aj z okolitých dedín – z Chmeľnice, Jarabiny a Novej Ľubovne. V I. kategórii (autori do 16 rokov) a II. kategórii (autori do 21 rokov) si autori postup na krajskú súťaž nevybojovali. V III. kategórii (autori nad 21 rokov) postúpili na krajskú súťaž viacerí autori v rámci čiernobielej i farebnej fotografie, ako aj v rámci multimediálnych prezentácií. Témy, ktoré autori na fotografiách zobrazovali boli rôzne a aj finálne diela boli rôznorodé a pestré.

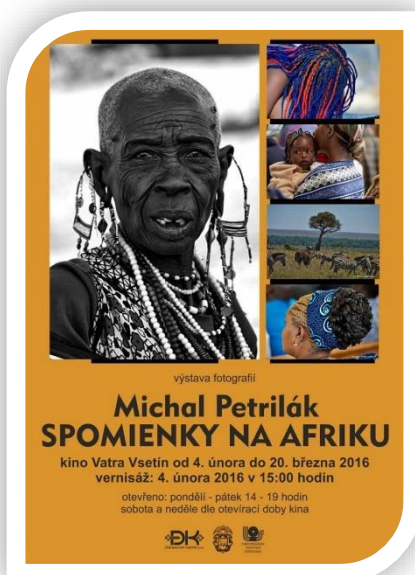
IX. ročník podujatia **FOTOGRAFICKÉ DIELNE – PHOTOGRAPHY WORKSHOPS** organizovalo ĽOS v oblasti Ľubovnianskej vrchoviny. Účastníci mali možnosť pracovať pod vedením lektorov Mgr. art. Kamila Vargu – profesionálneho umeleckého fotografa z Prahy a Jozefa Česlu – fotografa v slobodnom povolání zo Starej Ľubovne. Témami tohoročného workshopu boli Zima a Snehové variácie. Počas štyroch dní pracovali účastníci v interiéri a exteriéri. Mali možnosť zdokonaľiť sa nielen v samotnom fotografovaní, ale aj v práci s programom Photoshop. Okrem iného sa toho

roku opäť podarilo pripraviť a vydať 96 stránkový katalóg z predchádzajúcich štyroch ročníkov (2012 – 2015). Odborná pracovníčka ĽOS skonštatovala: „Nakoľko sa v Starej Ľubovni organizuje krajská súťaž a výstava amatérskej fotografie, je dobre, že takýto druh aktivity sa koná práve v Starej Ľubovni a jej okolí. Fotografické dielne sú jednou z možností pre začiatočníkov, ale aj pokročilých fotografov, ako si vylepšovať vedomosti, znalosti a zručnosti vo fotografovaní a vytváraní detailného objektívneho pohľadu na veci, ľudí a dianie okolo nás.“ ĽOS má aj do budúcnosti záujem pokračovať v tomto projekte.

VESMÍR OČAMI DETÍ je názov výtvarnej postupovej súťaže, ktorej téma je vystihnúť v jej názve. Tohoročného okresného kola sa zúčastnilo 6 materských škôl, 11 základných škôl a 2 základné umelecké školy – dovedna 179 prác od 186 autorov.

Výtvarné práce posudzovala odborná porota v zložení: Anna Draganová z ĽOS, Bc. Mária Kačenáková a Mgr. Eva Balboneová, ktorá rozhodla, že na celoslovenské kolo do Hurbanova postúpilo 20 prác zo štyroch kategórií. Slávnostné vyhodnotenie súťaže a odovzdávanie cien sa uskutočnilo v Dome kultúry v Starej Ľubovni, kde bola sprístupnená aj výstava najlepších prác. Tú v dome kultúry počas dvoch týždňov navštívili najmä deti z materských a žiaci zo základných škôl.

ĽOS v roku 2016 zorganizovalo viacero zaujímavých výtvarných,

fotografických a náučných výstav. Prvou z nich bola začiatkom roka výstava fotografa Michala Petriláka zo Starej Ľubovne s názvom **SPOMIENKY NA AFRIKU**. Takmer mesiac a pol bola táto výstava sprístupnená verejnosti v kine Vatra vo Vsetíne v Českej republike. Výstavu tvoria fotografie z autorovej cesty po Afrike. Priblížili návštevníkom osadu Masajov, rezerváciu Masai Maro, či oblasť pod horou Kilimandžáro a Mombasu. Autor fotografuje od roku 1976 a svoje fotografie už vystavoval v Anglicku, Českej republike, Maďarsku, Poľsku alebo v Japonsku.

Náučno-výchovný charakter mala výstava **ŠTÚROVSKÉ DOBRODRÚŽSTVO**, ktorú ĽOS vypožičalo od Regionálneho kultúrneho centra v Prievidzi. Interaktívna výstava bola venovaná deťom a mládeži a bola vytvorená z príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra. Výstavu tvorili dve časti. Prvá časť bola informačná, zobrazovala Štúra nielen ako postavu slovenskej politiky 19. storočia - filozofa, historika, jazykovedca, spisovateľa, básnika, publicistu, redaktora a pedagóga - ale predovšetkým ako človeka, ktorý sa vďaka svojej húževnatosti, vzdelaniu a odhodlaniu rozhodol odvážne formovať dejiny slovenského národa. Na jednotlivých paneloch sa návštevníci zoznámili s jeho detstvom, štúdiom, kariérou a jeho odkazom pre nás. Text bol doplnený vtipnými ilustráciami, jeho vlastnými citátmi a básňami. Druhú časť tvorili

interaktívne stanovištia, na ktorých sa tvorcami aktivít stávali deti. Výstava efektívne využívala medzipredmetové vzťahy (dejepis, slovenský jazyk, zemepis, prírodopis, náuka o spoločnosti), edukácia prebiehala zážitkovým učením. Počas dvoch týždňov výstavu navštevovali najmä školské skupiny.

ĽOS v spolupráci s Klubom dôchodcov v Starej Ľubovni pripravili **VÝSTAVKU RUČNÝCH PRÁC**. Tie zabezpečili šikovné členky klubu a veru, bolo sa na čo pozerieť. Opäť sa raz potvrdilo, že naši starí rodičia sa voľakedy museli oveľa viac obracať a museli ovládať viacero remesiel ak chceli prežiť.

KRAJINA AKVARELOM A PASTELOM bol názov výstavy výtvarníka Stanislava Kaletu, ktorej vernisáž sa uskutočnila v galérii Provinčný dom v Starej Ľubovni. Výstava bola verejnosti sprístupnená takmer mesiac.

HNIEZDNE VO FOTOGRAFII bola názov súťaže, ktorú organizovalo ĽOS v spolupráci s Obcou Hniezdne. Súťaž bola zameraná na fotenie obce Hniezdne a jej okolia. Účastníci súťažili v kategóriách čiernobiela a farebná fotografia. Autori fotografií boli finančne odmenení a jednotlivé fotografie boli vystavené v galérii v obci Hniezdne.

Aj v budúcom roku plánuje ĽOS pripraviť pre návštevníkov viacero zaujímavých výstav nielen z oblasti výtvarného umenia a fotografie, ale aj výstav súvisiacich s témami rôznych podujatí a festivalov. Tak ako v minulých rokoch plánujeme aj naďalej organizovať tradičné podujatia v oblasti výtvarného umenia a fotografie. Súčasťou pripravovaného podujatia Festival národov a národnosti PSK pripravíme Výstavu výtvorov ľudskej tvorivosti a zručnosti, umenia a národnostných osobitostí.

ĽOS aj v oblasti náučno-vzdelávacej realizovalo v roku 2016 viacero aktivít. Mnoho z nich sa realizovalo počas kultúrno-spoločenských podujatí, ktoré sme už prezentovali v predchádzajúcich kapitolách, ale boli aj také, ktoré sme organizovali samostatne. Najviac náučno-vzdelávacích aktivít sme realizovali v spolupráci s Klubom dôchodcov v meste Stará Ľubovňa. Súčasťou aktivít ĽOS boli aj podujatia a akcie, ktoré svojim obsahom nespádali do tém v rámci predchádzajúcich kapitol ako napr. nefolklórny tanec, moderná hudba a podobne a preto budú súčasťou tejto témy v rámci ostatných aktivít.

Prvou zo spomínaných aktivít bola prednáška na tému **HISTÓRIA RODOV V STAREJ ĽUBOVNI**. Išlo neformálne vzdelávanie a prednášateľkou bola Mgr. Mária Tureková, ktorá

v minulosti knižne vydala Staroľubovniansky slovník a neskôr i publikáciu s názvom História rodov v Starej Ľubovni. A práve obsah spomínanej publikácie prezentovala na stretnutí, ktoré sa uskutočnilo v priestoroch klubu dôchodcov. V spomínanej publikácii zmapovala staroľubovnianske rody a rodiny, históriu nášho mesta i dianie v ňom. Téma prítomných veľmi zaujala a nechýbala k nej ani plodná diskusia.

Počas februárového týždňa sa v Dome kultúry stretávala skupinka seniorov, ktorá sa rozhodla

trochu potrapiť svoje pamäťové bunky na

TRÉNINGOCH PATÄTI. Pod vedením trénerky Mgr. Ivany Šipošovej – riaditeľky Ľubovnianskej knižnice, absolvovali preventívny program

na posilňovanie pamäte a vitality. Cieľom stretnutí

bolo využiť techniky tréningu pre lepšiu pamäť a

koncentráciu v každodennom živote. Okrem

teórie sa zaoberali rôznymi technikami

zapamätávania, mnemotechnickými pomôckami,

postupmi koncentrácie, skúškami krátkodobej i

dlhodobej pamäte, riešili zaujímavé písomné aj

obrázkové testy. Svoje miesto tu mali aj

koncentračno-pohybové cvičenia (rozcvičenie

prstov, masáž loptičkou, hádzanie loptičky medzi

účastníkmi s asociačnou slovnou reakciou a

podobné nenáročné cviky). Všetko čo na kurzoch

realizovali, bolo návodom ako pokračovať v samotréningoch aj po skončení kurzov.

Ďalší kurz realizovaný v Klube dôchodcov v Starej Ľubovni mal názov **CVIČENIE PRE ZDRAVIE**. Pre seniorov ho realizovala fyzioterapeutka Mgr. Zuzana Repková z Centra zdravia Fiziofit v Starej Ľubovni. Na stretnutí sa prítomní naučili nenáročné cviky, ktorými môžu predchádzať problémom s pohybovým ústrojenstvom, zmierniť alebo odstrániť bolesť chrbtice,

svalov a kĺbov. Prítomní získali návod ako podporiť zdravie zdravým pohybom a zdravým životným štýlom.

Ďalšie zo série stretnutí v Klube dôchodcov v Starej Ľubovni sa vyznačovalo témou **PREVENCIA OSTEOPORÓZY A INÝCH INFEKČNÝCH A CHRÍPK. OCHORENÍ.** Prednášateľmi tento raz boli MVDr. Štefánia Kolcunová a Mgr. Adriana Merganičová z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva. Téma vzhľadom na končiac sa jesenné a začínajúce zimné obdobie bola nanajvýš aktuálna a vyvolala mnoho otázok medzi prítomnými. Účastníci prednášky si v závere mali možnosť nechať odmerať bezplatne krvný tlak. LOS bolo už tradične organizátorom podujatia.

Okrem vzdelávacích aktivít do tejto kapitoly zaraďujeme aj ostatné aktivity a jednou z takých bola aj **OKRESNÁ PREHLIADKA ZÁUJMOVO-UMELECKEJ ČINNOSTI STREDNÝCH ŠKÔL,** ktorú LOS zorganizovalo v priestoroch Domu kultúry v Starej Ľubovni. Už po trinásť-krát sa stretli stredoškóľáci na tomto podujatí, aby prezentovali svoje umenie a aby sa vzájomne porovnali s ostatnými školami. Vo viac ako jeden a pol hodinovom programe sa prezentovali študenti štyroch stredných škôl. Na pódiu sa striedali rôzne žánre – spoločenské tance, divadlo poézie, spev ľudových piesní s doprovodom hudobnej skupiny, rap a akrobatické prvky, chlapčenské humorné tanečné číslo i ľudové tance. Organizátori hodnotili stúpajúcu úroveň interpretov i kvality ich choreografií. Ďakovné listy od organizátora získala každá zúčastnená škola. Cenu LOS za energický program získala Stredná technická odborná škola na Levočskej ulici. Osobitné ceny boli udelené viachlasnému spevu s doprovodom kapely z Gymnázia Terézie Vansovej, spoločenským tancom z Gymnázia sv. Mikuláša a za akrobatické prvky i študentovi zo Strednej odbornej školy Jarmočnej. Podujatia sa zúčastnilo dovedna sedemdesiat účinkujúcich a diváci z radov študentov.

TANEC AKO HOBBY je okresnou prehliadkou moderného tanca a v roku 2016 sa organizoval už jej 14. ročník. Na scéne Domu kultúry v Starej Ľubovni sa v hodinovom programe predstavilo 7

kolektívov a 105 účinkujúcich zo základných, špeciálnych a základných umeleckých škôl.

V šiestnástich číslach sa prelínali rôzne tanečné kreácie, ktoré boli často oceňované divákmi obrovským potleskom. Poďakovanie za úžasný kultúrny program patrí nielen účinkujúcim, ale aj ich pedagógom, ktorí vo svojom voľnom čase pripravujú zaujímavé choreografie a následne ich nacvičujú s deťmi a mládežou. Cieľom podujatia bolo umožniť kolektívom navzájom sa konfrontovať, zdokumentovať úroveň tohto žánru v okrese a verejnou prezentáciou prispieť k zvyšovaniu jeho kvality. LOS odovzdalo všetkým kolektívom ďakovné listy za účasť na podujatí.

Už po 22. raz sa v gréckokatolíckom Chráme Matky ustavičnej pomoci uskutočnila **OKRESNÁ PREHLIADKA DUCHOVNEJ PIESNE**, v rámci ktorej sa predstavilo 11 cirkevných i ľudových zborov z Chmeľnice, Jakubian, Plavča, Podolínce, Starej Ľubovne, Šambrona, Šarišského Jastrabia a Veľkého Lipníka. Zazneli skladby západného i východného rítu. Prezentovali mnohé národnosti i príslušníci viacerých vierovyznaní. V predvianočnom období nechýbali tradičné koledy a vinše. Host'om tohoročného podujatia bola speváčka Marianna Železná z Chmeľovej. Podujatie, na ktorom vystúpilo 170 účinkujúcich zorganizovalo LOS v spolupráci s Gréckokatolíckou farnosťou v Starej Ľubovni.

LOS sa počas roku 2016 podieľala aj na prezentácii podujatia **UM UM – FESTIVAL SÚČASNÉHO UMENIA**. V rámci tohto podujatia sa

realizujú netradičné divadelné predstavenia, realizujú sa prednášky na zaujímavé témy, nechýbajú ani výstavy a premietania filmov. Keďže vidíme potenciál a inováciu v tomto podujatí, rozhodli sme sa napísať projekt na toto podujatie a pomôcť tak s jeho spolufinancovaním.

Každoročne v októbri LOS v rámci Mesiaca úcty k starším pripraví **KULTÚRNE POPOLUDNIE S UMELECKYM SLOVOM A FOLKLÓROM** pre klientov Domova dôchodcov v Starej Ľubovni.

Aj v roku 2016 potešili našich seniorov umelci z Ľubovnianskeho regiónu.